

RIKOKSEN POLUILLA

*Tapani
Bagge*

- JA MUILLAKIN

**VALITTUJA KIRJOITUKSIA
1997-2019**

Rikoksen poluilla – ja muillakin

Tapani Bagge

**RIKOKSEN POLUIILLA
– JA MUILLAKIN**

Valittuja kirjoituksia 1997-2019

Kustantamo Helmivyö
Turku 2019

Tapani Bagge: Rikoksen poluilla – ja muillakin

ISBN 978-952-7211-50-2

Painopaikka: BoD, Norderstedt, Saksa

Sisällysluettelo

8 Alkusanat

Rikoksen poluilla Suomessa

- 10** Yrjö Halme, Lauri Virta, Jaakko Riutta, Uppercut, Iso-Karhu – toimitaja-kirjailijalla oli monta nimeä ja tyyliä. Ruumiin kulttuuri 1/2017
- 21** Armas J. Pulla – humoristi jännityskirjailijana. Rk 3/2019
- 32** Kapteeni Hell: kartanomurhia ja lentoseikkailuja. Rk 3/2017
- 42** Sotilasfarssin isä Toivo Kauppinen kirjoitti myös dekkareita. Rk 3/2016
- 50** Arto Tuovinen – mies joka toi toimintajännärin Suomeen Rk 3/2018
- 60** Kioskikirjailijan kuolema: Hintsanen ja Lepoluoto Rk 1/2014, Rk 1/2015

Rikoksen poluilla Euroopassa

- 66** Brittinoinrin kummisetä Ted Lewis. Rk 2/2019
- 75** Helvetti maan päällä. Graham Greene: *Kiveä kovempi*. Rk 3/2019
- 77** Miksi Maigret juo? Hämeen Sanomat 2.4.2016
- 79** Ruumis junassa. Sebastien Japrisot: *Makuupaikka 000*. Rk 1/2016

Rikoksen poluilla Amerikassa

- 82** Mickey Spillane – kaupallinen kirjailija. Oulun Elokvakeskus 29.9.2018, Rk 4/2018
- 98** George V. Higgins: Lakimies, lehtimies, kirjailija. Rk 2/2018
- 111** Tv:n kultasormi Steven Bochco Rk 4/2018
- 122** Janet Evanovich: Kovaotteista huumoria. *Amerikkalaisia jännityskirjailijoita* 2007
- 128** Hitchcockin luottokirjoittajat HäSa 17.12.2016
- 130** Miehen kriisi. HäSa 25.4.2015
- 133** Hal Ashbyn kesken jääneet jäähyväiset: *8 miljoonaa tapaa kuolla* (1986). Filmihullu 2/2011
- 136** Los Angelesin öistä hehkua: *Drive* (2011). Fh 5/2011

Villiä länttä Suomesta

- 140** Suomi-länkkärin historia. HäSa 2.7.2016
142 *Taavetti Anttila*. Ruudinsavu 1/2018
144 *Arizonan kukka*. Rs 1/2004
146 *Näkymätön intiaani*. Rs 2/2004
148 Villistä lännestä villiin itään: Pekka Hakala. Rs 2/Vol.8
152 Petri Hirvonen kirjoitti viimeisen FinnWestin. Rs 4/2004

Villiä länttä Amerikasta ja Australiasta

- 158** Yllätysloppujen mestari O. Henry. *Pohjoisamerikkalaisia lännenkirjailijoita* 2005
164 Lainsuojattomat pääosassa: Ron Hansen. *Pohjoisamerikkalaisia lännenkirjailijoita* 2005
168 Australian Jesse James. Peter Carey: *Kellyn kopla*. Rs 3/2002
170 Maverickin luoja Roy Huggins kuoli. Ruudinsavu 2/2002
172 Johnny Guitarin kirjoittaja kuoli – vai kuoliko? Ruudinsavu 2/2003
174 Kaksi lännenkomediaa: *Päivä lännessä* ja *Varokaa sheriffiä*. Ruudinsavu 2/2003
176 Lännenelokuvia ilman käsikirjoitusta. Ruudinsavu 1/2017
178 *Godless* – jumalatonta menoa lännessä. Ruudinsavu 1/2018
181 Kolme revisionistista lännenelokuva: *Ryövärit*, *Paha porukka* ja *Rosvoporukka* Rs 2/2018
185 Sekalaisia lännentarinoita: *The Ballad of Buster Scruggs* Rs 2/2018
187 *Deadwood*-elokuvasta huippusarja sai arvoisensa lopetuksen Rs 1/2019
190 Mutalänkkäri Mark Twainin hahmoista Rs 2/2019

Humoristeja ja satiirikkoja

- 194** *Kalevala* 180. HäSa 14.3.2015
196 Gogolin nenä. HäSa 24.9.2016
198 Vastarannan kiiski Pentti Haanpää. HäSa 5.12.2015
200 Hiljainen humoristi Antero Alpo. HäSa 4.2.2017
202 Jatkosota synnytti Aapelin. HäSa 8.3.2018
206 Koti-ikävä teki kirjailijan. Huovinen elämäkerturin armoilla. HäSa

11.7.2018

210 Riita maailman kanssa. Erno Paasilinnan tie Petsamon pojasta valtakunnanpessimistiksi. HäSa 20.10.2018

Elämää ja historiaa

216 Luova 100. Erään luovan tekijän tarina ja toivotus 100-vuotiaalle Suomelle 9.12.2017

218 Kouluaikoja. Keski-Uusimaa syksy 1997 + Kesätöitä. Facebook 2018

221 Nuoruuteni antikvariaatit. *Muistojen divarit*, 2018

229 Hämeenlinnan antikvariaatit. *Muistojen divarit*, 2018

232 *Hyvät, pahat ja rumat*. blogi 2019

233 Postin muistoa kunnioittaen. HäSa 9.1.2016

235 Vartija vain. HäSa 20.2.2016

238 Heikura & Bagge: Cottonin otsikot. Pasi Heikura: *Mistä puhumme kun puhumme jostakin. Aristoteleen kantapään tutkimuksia* 2013 (radio-ohjelma 18.6.2010)

244 Sanoittajan urani. blogi 2013, 2017

247 Sipilä & Bagge: Dekkaridialogi. *Gummeruksen kevät 2004*

252 Vapaa kirjailija. HäSa 14.5.2016

254 Farreran keikka. Litterature Across Frontiersin nettisivu 2003

256 Historia idealähteenä. Luento Hämeenlinnan Museo Skogsterissa 16.11.2016

267 Kirjailijat liitossa. HäSa 2.12.2017

269 Kirjailija säätää. blogi 2018

271 Sanataiteen asialla. Luento Oriveden opiston seminaarissa Tampereella 24.11.2018

275 Lähetä mies asialle... blogi 2018

278 *Pikku enkelin* ja *Elviira*-trilogian synty. Kaupunkiuutiset syksy 2016
Pirunsaari ja *Pitkä kosto*. Ku syksy 2017

280 *Hautakiven* synty. *Kasvot hautakivessä* 2019

282 Nälkävuosien tavarantasaaja Kaappo Sutki. blogi 2018

283 Taiteen tukipönkkä. Puhe Skr:n Hämeen rahaston vuosijuhlissa 17.5.2019

285 Kuinka rikastua lastenkirjoilla. Kirjailija-lehti 3/2019

Alkusanat

Tämä kirja on jatkoa neljän vuoden takaiselle artikkelikokoelmalleni *Vaaran viehätys*. Uusia juttuja on tullut tehtyä lähinnä Ruumiin kulttuuriin, Ruudinsavuun ja Hämeen Sanomiin. Lisäksi on löytynyt joitakin vanhoja, jotka eivät syystä tai toisesta päätyneet edelliseen kirjaan. Kiitos kaikille pää- ja muille toimittajille sekä toimitussihteereille, jotka juttujani ovat ostaneet tai tilanneet. Kiitos myös Pasi Heikuralle, jota sain luvan käyttää *Aristoteleen kantapää* -radiosarjaan tehtyä haastatteluani, ja Jarkko Sipilälle, jolta sain luvan käyttää Dekkaridialogiamme.

Jutut käsittelevät lähinnä kirjallisuutta, jonkin verran myös televisiota ja elokuvaa. Kirjan aluksi liikutaan rikoksen poluilla, minkä jälkeen karautetaan Villiin länteen. Humoristien ja satiirikkojen kautta päästään Elämään ja historiaan, joka sisältää sattumuksia ja muistelmia elämäni ja urani varrelta sekä kertoo joidenkin kirjojeni taustoista ja synnystä.

Toivottavasti viihdyt näiden juttujen parissa yhtä hyvin kuin minä viihdyin kirjoittaessani niitä.

Hattelmalassa 13.9.2019

Tapani Bagge

RIKOKSEN POLUILLA SUOMESSA

Yrjö Halme, Lauri Virta, Jaakko Riutta, Uppercut, Iso-Karhu

Yrjö Halme (1894-1978) on suomalaisen viihdekirjallisuuden ja -lehdistön suuri tuntematon. Lauri Virran nimellä hän julkaisi aikaansa edellä olleen realistisen rikosromaanin 24 tuntia, vauhdikkaita seikkailuromaaneja ja romantiikkaa. Jaakko Riutan nimellä tuli yksi seikkailuromaanini. Omalla nimellään Halme kirjoitti vakavan esikisromaanin, urheiluromaanin ja -tarinoita sekä kymmeniä urheilukirjoja. Uppercutina syntyi tuhansia urheilupakinoita, Iso-Karhuna vitsikirja. Lisäksi hän toimitti vuosikymmenien ajan Ilmarisen lukemistolehtiä.

Yrjö Halme syntyi Yrjö Rafael Eliassonina, mutta helsinkiläinen muurarinperhe suomalaisti sukunimensä 1905. Tärkeä tekijä Yrjön nuoruudessa oli kuusi vuotta vanhempi isovelji Juho, josta tuli Suomen mestari kolmiloikassa, pituushypyssä, keihäänheitossa ja viisiottelussa. Lontoon olympialaisissa 1908 Juho sijoittui keihäänheitossa kuudenneksi, Tukholmassa 1912 neljänneksi. Hän perusti Helsingin Kisa-Veikot 21-vuotiaana 1909.

Jo edellisenä vuonna Juho Halme oli perustanut Urheilijain Kustannus Oy:n, joka osti 1912 Suomen Urheilulehden. Seuraavana vuonna Halmeen veljekset alkoivat julkaista jokavuotista *Urheilukalenteri*-kirjaa, josta tuli suurmenestys. Se jatkoi ilmestymistään vuoteen 1951 saakka. Juho perusti myös urheilutarvikeliikkeen.

Juho Halmeen tie katkesi sisällissodan alussa 1. helmikuuta 1918. Punaiset teloittivat hänet ampumalla silloisen Nikolainkirkon portailla.

Syksyllä 1918 Suomen Urheilulehti jouduttiin myymään Otavalle. Yrjö Halme siirtyi Otavan palvelukseen ja jatkoi talossa aina vuoteen 1927 saakka. Silloin hänestä tuli Ilmarinen Oy:n toimitus-

johtaja. Yrjö Halme oli veljensä tavoin urheilun työmyyrä ja ideanikkari. Antwerpenin kisoista 1920 syntyi Suomen ensimmäinen olympiakirja ja kaksista seuraavista omansa. Hän oli pitkään Helsingin Sanomien sivutoiminen urheilutoimittaja, välillä Uuden Suomen.

Ilmarisen lehtien toimittajana Halmeella oli tiukat vaatimukset: juttujen piti olla jännittäviä, hyvällä normaaliproosalla kirjoitettuja, edetä vauhdikkaasti ja loppua yllättävästi. Hänen omat tarinansa täyttivät nämä vaatimukset alusta lähtien.

Esikoisromaani *Korkea kohtalo* ilmestyi 1918. Se on osin omaelämäkerrallinen. Päähenkilönä on nuorimies Espeli, joka asuu laitakaupungilla muurari-isänsä ja isoveljensä Nyyrin kanssa. Nyyrin kanssa hän käy myös kirjapainossa töissä. Espeli unelmoi kirjapainon Marjetasta muttei rohkene puhutella tyttöä.

Levoton isoveli lähtee merille. Espeli lähtee kirjapainosta kustantamoon ja kohoo siellä nopeasti juoksupojasta konttoripäälliköksi. Lopulta hän kerää rohkeutensa ja pyytää saada saattaa Marjettaa töistä kotiin. Pian ollaan rakentamassa omaa taloa maalle.

Kirjan jälkimmäinen osa tapahtuu neljä vuotta myöhemmin. Veli palaa meriltä, ja veljekset alkavat toimia suojeluskunnan tehtävissä. Sota koituu molempien kohtaloksi.

Kirja on mainiota ajankuvaa ja paikoin jännittäväkin. Punaiset nähdään venäläisten harhaanjohtamina ja viimein ”eläiminä”. Rakkaustarina ja päähenkilö ovat puhtaasti ihanteellisia, mutta Nyyrissä on sentään rosoakin.

Pienoisromaani *Voittaja. Kertomus urheilijasta* ilmestyi kaksi vuotta myöhemmin. Päähenkilö Elmer Ojala on kirjanpitäjä ja lahjakas juoksija, jolta puuttuu motivaatio. Liikkeenjohtajaan suututtuaan hän ottaa lopputilin ja pestin satamajätkäksi. Hän pitää työstä muttei jaksakaan sen jälkeen harjoitella juoksua. Sitten hän ylenee hiihdivaraston pomoksi ja harjoittelu onnistuisi, muttei kiinnostusta enää. Kun raskaana oleva vaimo kuolee, Elmer innostuu taas juoksusta. Hän pääsee jopa Tukholmaan maaotteluun, voittaa siellä ja päätyy

valkoiseen saaristohuvilaan rikkaan tytön seurassa. Loppu on traaginen.

Omalla nimellä Halmeelta ilmestyi vielä 1923 *Sisumiehiä*, kokoelma urheilunovelleja ja muistelmia. Novellit ovat enimmäkseen vaikeuksien kautta voittoon -tyylisiä, mutta toisissa on myös huumoria. Muistelmista tekee vaikutuksen Veljeni.

Seikkailuromaaniksi mainittu *Rakkaiden silmien sali* ilmestyi 1921 salanimellä Jaakko Riutta. Alkuun voisi kuvitella lukevansa jännäriä. Nuori viulisti Teppo Jokiniemi ansaitsee leipänsä soittamalla Rakkaiden silmien sali -nimisessä tanssipaikassa ja haaveilee soolokonserteista. Eräänä päivänä paikan tirehtööri murhataan ja nuori laulajatar Estrella Parte katoaa. Teppo menettää työpaikkansa ja ottaa huonetoverikseen Basson, jonka nimeä hän ei tule kysyneeksi. Yhdessä muusikot etsivät töitä, huonolla menestyksellä. Jokiniemi on näkevinään kuolleen tirehtöörin kaupungilla kadonneen laulajattaren kanssa ja seuraa laulajattarta esikaupunkihuvilaan. Paljastuu, että Basso on laulajattaren veli. Sitten Basso kuolee ja tyttö katoaa jälleen, Jokiniemi löytää huvilasta salakäytävän ja ruumiin ja poliisi tavoittelee häntä. Myös tuttu rikostoimittaja liittyy peliin.

Välillä trillerijuoni unohtuu ja kirjailija alkaa kehittää nuoren viulistin kehitystarinaa. Lopussa Jokiniemi lähtee opintomatkalle Tukholmaan, joutuu siellä kielitaidottomana tappeluun ja törmää tyttöön, joka kertoo alkumysteerin ratkaisun. Mielenkiintoinen, vaikeasti luokiteltava kirja.

Tämän jälkeen Halme julkaisi fiktiotuotantonsa nimellä Lauri Virta. *Korvapuoli. Susijoen mies* ilmestyi vielä samana vuonna 1921. Ylioppilaslehden arviossa sanottiin näin: ”Jack Londonia muistuttava seikkailukertomus. Vaivattomasti ja hyvällä tyyllillä kerrottu.” Myös Helsingin Sanomien Erkki Kivijärvi kehui kirjaa. Eikä suotta.

Minähenkilönä on nuori satamajätkä, jonka pelottava, harvasanainen Korvapuoli värvää apumiehekseen Lappiin Susijoelle. Siellä on kultavaltaus, josta minäkertoja saa tietää vasta perillä. Kesän

mittaan miehet melkein ystäväystyivät. Mutta juuri kun alkaa olla aika lähteä etelään, lähitienoille ilmaantuu muita ihmisiä, myös Halmeen kuvaamaksi harvinaisen elämänmakuinen nainen. Seuraava B. Travenin *Sierra Madren aarten* tai Jack Londonin Alaskatarinoiden veroinen epäluulon ja koston kierre. Loppu jää vielä avoimeksi.

Luunyrkki. Tarina kuningasjätkästä ilmestyi 1923. Luunyrkki on jälleen yksi satamajätkä. Alussa hän ansaitsee lempinimensä pieksämällä konnat, jotka yrittävät ensin nylkeä hänet korttipelissä ja sitten ryöstää porukalla.

Luunyrkki sekaantuu myös viinatrokareiden hommiin ja päättyy heikosti hoidetun huolintaliikkeen työnjohtajaksi. Hän rationalisoi ja laajentaa liikkeen toimintaa rajuin menetelmin, vaikka omistaja haraa vastaan ja työntekijät yrittävät lakkoilla.

Lopulta Luunyrkki perustaa oman yhtiön ja keskittyy erikoisalalleen eli sataman purku- ja lastaustöihin. Satamajätkeistä poimittuine apureineen hän on niin tehokas, että uhkaa jo suuria huolintaliikkeitä, jotka yrittävät ostaa hänet pois markkinoilta. Se ei onnistu, mutta lopulta Luunyrkki sortuu suurliikemiehen tyttären hunaja-ansaan ja menettää kaiken. Noir-sankarin tavoin hän alistuu kohtaloonsa ja lähtee lopulta tyyneästi vankilaan teosta, jota ei ole tehnyt.

Luunyrkki on ehkä Korvapuolen ohella Lauri Virran paras kirja, aikansa liike-elämän ruumiinavaus. Kaikenlainen kaupankäynti näyttäytyy armottomassa valossa. Asfalttiviidakossa ei vahva ja älykääskään ihminen pärjää yksin kovin pitkään, eikä juuri keneenkään voi luottaa.

Karmankolon kapina ilmestyi Hakkapeliitta-lehdessä jatkokertomuksena vuonna 1927. Tarinan innoittajana oli helmikuussa 1922 Kuolajärven ja Savukosken välisellä seudulla tapahtunut Läskikapina. Tukkipöytäisten pienimuotoista aseellista kapinaa johti Neuvosto-Venäjältä tullut suomalaissyntyinen punaupseeri Jahvetti Moilanen. Vallankumousta julistanut Moilanen sai koottua pataljoonan suuruisen joukon, jonka kanssa hän kuitenkin jo muuta-

man päivän kuluttua vetäytyi rajan taakse. Hänen mukanaan katosivat muutaman metsätyömaan elintarvikevarastot ja kassat.

Toivo Palomurto (oikealta nimeltään Palmroth) käsikirjoitti ja ohjasi jatkokertomuksen pohjalta 1938 elokuvan *Karmankolon kuningas*. Hän myös esitti pääosaa ja sävelsi filmin musiikin. Naispääosassa oli Hanna Taini. Arvosteluissa moitittiin elokuvan hidasta tempoa ja teknisiä puutteita, mutta arveltiin, että tiiviimmaksi leikattuna siinä olisi ollut aineksia hyväksi seikkailufilmiksi. Urho Somersalmen roolisuoritus Karmankolon kuninkaana sai kehuja.

Sota-aikana 1943 Halme julkaisi edelleen Lauri Virran nimellä *Karmankolon sankarijätkän*, parannellun version jatkokertomuksesta. Siinä rajanpinnan suurelle ratatyömaalle ajautuu Orpo Kulkuri, joka auttaa mestaria panemaan kuriin juopottelevat ja lakkoilevat työmiehet, joita Venäjän kätyrit juottavat ja lietsovat.

Suurikokoinen Bergan-Joonas näyttäytyy roistojen pomona, mutta taustalla naruja vetelee työmaan insinööri Jori Gyllendahl. Karmankolon kuningas taas on johtaja Rosengren, ryysyistä rikkaaksiin noussut liikemies, jonka tyttäreen Kulkuri ihastuu.

Roistojen juonena on ryöstää työmaan palkkarahat ja nostattaa sitten miehet kapinaan. Ryöstön yhteydessä siepataan myös Rosengrenin tytär. Roistot sortuvat kuitenkin keskinäiseen kahinointiin ja Orpo Kulkurin vastajuoniin. Lopulta hän saa sekä prinsessan että puolet valtakuntaa.

Tarina on paranneltunakin hieman hajanainen, mutta on siinä hetkensä. Kirja oli ilmeisen suosittu.

Lauri Virran seuraava seikkailuromaani oli *Mies taistelee*, alaotsikoltaan *Nyrkkeilijän romaani*. Pääosassa on jälleen iso ja vahva helsinkiläinen satamajätkä, orpopoika nimeltään Jooseppi Kari. Viinaanmenevän vanhemman kaverinsa Arskan kautta hän tutustuu nyrkkeilyyn ja oppii Arskalta erikoisen sivuaskel-lyönti-yhdistelmän, josta on myöhemmin hyötyä.

Juuri kun nyrkkeilijän ura on pääsemässä alkuun, Jooseppi shanghaijataan tyrmäystippojen avulla rahtilaiva Profukseen. Joo-

seppi taistelee vastaan, mutta nälän ja läskipannun avulla hänet taivutetaan konehuoneen helvettiin hiiliä kärräämään. Floridan rannikolla Jooseppi hyppää laivasta ja ui maihin. Onnekseen hän osuu rikkaan amerikansuomalaisen hedelmäviljelijän mister Hillin farmin rantaan. Farmarin tytär Elsie löytää hänet.

Kuntouduttuaan Jooseppi alkaa hoitaa farmilla työnjohtajan tehtäviä. Isäntä paljastuu nyrkkeilyn ystäväksi, joka tuntee manageri Joe S. Campin. Camp järjestää uudelle kyvyille ensimmäiset otte-
lut. Elsie ja Joosepin välille nousee helmiä tunteita, joita liikemieskilpakosija Jackie Burns ei katso hyvällä, vaan palkkaa gangsterit sieppaamaan Joosepin juuri suuren ottelun alla. Jooseppi tietenkin taistelee tiensä vapauteen, voittaa ottelun ja palaa Suomeen.

Täällä hän kohtaa Arskan, jonka keuhkotauti on vienyt haudan partaalle. Arska tahtoo enää ryypätä itsensä hengiltä. Jooseppi huomaa tutun laivan satamassa ja menee kostamaan, mutta Profuksen väki puukottaa häntä selkään ja heittää mereen. Onneksi Arska on arvannut Joosepin aikeet ja pelastaa hänet. Keuhko on kuitenkin vioittunut sen verran, että nyrkkeilyuran voi unohtaa. Elsie ja Jooseppi saavat toisensa.

Kaksikymmenluvun alun jätkäkirjoihin verrattuna Miehen tarina irtoaa selvemmin arkitodellisuudesta, mutta ensimmäisessä osassa on parhaimmillaan hurja imu. Laivaosuudesta tulee välillä mieleen B. Travenin *Kuoleman laiva*. Nyrkkeilymaailman kansainväliset kuviot Halme selvästi hallitsi, samoin satamajätjän työolot. En tiedä, kävikö hän Floridassa, mutta myös sikäläiset olot on kuvattu varsin uskottavasti. Trooppisen hirmumyrskyn nimittäminen blizzardiksi kyllä hieman oudoksuttaa.

Jatko-osa *Mies hurjistuu* on alkuun laimeampi tapaus. Joosepin ja Elsie avio-onni kukoistaa, jälkikasvua on tulossa ja hedelmäfarmilla riittää töitä, mutta nyrkkeily vetäisi Jooseppiä edelleen puoleensa. Yllättäen hän onkin parantunut ja pystyy taas ottelemaan.

Joe S. Camp järjestää paluuottelun, jossa sydänvikainen nyrkkeilijä kuolee yhdestä iskusta. Jooseppi potee omantunnontuskia

ja saa lempinimen Killer. Järjestyy myös ottelu maailmanmestaria vastaan Chicagossa, mutta ottelun alla raskaana oleva Elsie siepataan.

Vasta tässä vaiheessa tarina ja Jooseppi alkavat kunnolla hurjista. Loppu onkin rapsakkaa menoa.

Timo Kukkola kirjoittaa *Hornanlinnan perillisissä*, että yhteiskunnallinen todellisuus ei juuri kuvastele sodanjälkeisissä salapoliisiromaaneissa. Kaksi poikkeusta löytyi: Hugo Nousiaisen tuotanto ja Lauri Virran *24 tuntia*.

Kirjan pääosassa on kokenut rikostutkija, etsivä Lehtonen. Hän saa tutkittavakseen mystisen myrkytystapauksen. Halme vaihtelee näkökulmaa notkeasti tarinan mittaan. Ensin tutustumme hanskasliikkeen myyjätyttöön, joka menee työpäivän päätteeksi elokuviin. Filmin loputtua paikannäyttäjäneiton löytää tytön kuolleenä, ja poliisi hälytetään paikalle.

Lehtosen tutkimusten ja pohdintojen ohessa näytetään tapaukseen liittyvän toisen tytön ja tyttöjen välillä leikitelleen rikkaan pojan näkökulmaa. Sitkeällä poliisityöllä Lehtonen pääsee perille totuudesta, mutta liian myöhään. Toinenkin tragedia on ehtinyt tapahtua. Uhri on itse asiassa jo kolmas, koska myyjätyttö oli raskaana.

Romaanin tapahtumat keskittyvät yhteen vuorokauteen. Lopussa yksi syyllinen jää vapaalle jalalle, eikä Lehtonen mahda sille mitään. Sympaattisesta etsivästä olisi mielellään lukenut enemmän.

Yrjö Halme kirjoitti todella sujuvaa tekstiä. Jopa Lauri Virran romanttisen romaanin *Sydämen ääni* (1924) luki mielikseen. Siinä rikkaan tytön sydäimestä kamppailee peräti kolme miestä. Heistä yksi on sääntöjen kustannustoimittaja, joka kirjoittaa vapaa-aihanaan pro gradua ja harrastaa nyrkkeilyä. Liekö ollut Halmeen omakuva?

Kustannustoimittaja häviää lopussa ottelunsa mutta voittaa tytön, kuin *Hymyilevää miestä* enteillen. Kirjaa lukiessa tuli mieleen,

TAPANI BAGGE

RIKOKSEN POLUILLA – JA MUILLAKIN

Yli sadan kirjan mies Tapani Bagge julkaisi vuonna 2015 ensimmäisen artikkelikokoelmansa *Vaaran viehätys*. *Rikoksen poluilla – ja muillakin* on sille jatkoa. Uudenkin kirjan jutut käsittelevät kirjallisuutta, televisiota ja elokuvaa, näkökulmana kirjoittajat. Aluksi liikutaan rikoksen poluilla, minkä jälkeen karautetaan Villiin länteen. Humoristien ja satiirikkojen kautta päästään osioon *Elämä ja historia*, joka sisältää sattumuksia ja muistelmia Baggen monipuolisen uran varrelta sekä kertoo hänen kirjojensa taustaa ja syntytarinaa.

ISBN 978-952-7211-50-2

9 789527 211502

Kansi: Timo Ronkainen

